

poljoprivreda

savjeti za uspjeh

9 utorak, 30. lipnja 2015.
redakcija@poslovni.hr www.poslovni.hr

u ovom broju:

Ministar T. Jakovina govori o ruralnom programu, kriterijima za odobrenje zahtjeva i uočenim problemima **> 10**

Očekivanja obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava koja žele investirati u modernizaciju i veću konkurentnost **> 11**

Kalendar termina za natječaje koji će biti objavljeni do kraja 2015. godine **> 11**

Najčešći upiti iz gospodarstava zainteresiranih za dobivanje EU sredstava **> 12**

▶▶ ZA MJERU 4 U PRVOM NATJEČAJU ZAPRIMLJENO JE 1280 ZAHTJEVA ZA KOJE SE TRAŽI 2,67 MILIJARDI KUNA POTPORE, A UKUPNA VRIJEDNOST SVIH PROJEKATA IZNOSI GOTOVO 4 MILIJARDE KUNA

Europska komisija odobrila program ruralnog razvoja RH

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE

Sljedeći broj biltena Poljoprivreda - savjeti za uspjeh izlazi u srpnju 2015. godine

Tihomir Jakovina, ministar poljoprivrede govori o provedbi ruralnog programa i trošenju sredstava, te detaljima koje su očitivali objavljeni natječaji kao i mogućim izmjenama radi već uočenih manjkavosti

Gotovo 80 posto zahtjeva dala su obiteljska poljoprivredna gospodarstva

BOŽICA BABIĆ
bozica.babic@poslovni.hr

Za razvoj ruralnih područja iz EU blagajne do 2020. na raspolaganju je dvije milijarde eura, plus iz proračuna RH još 356 milijuna eura

Europska komisija odobrila je Program ruralnog razvoja RH do 2020. godine, već je otvoreno i nekoliko natječaja po različitim mjerama što je prigoda za razgovor s ministrom Tihomirom Jakovinom.

Za uvod recite kada će program ruralnog razvoja konačno javno biti dostupan i na hrvatskom jeziku, većina poljoprivrednika ipak nije vična engleskom izričaju?

Hrvatska inačica Programa ruralnog razvoja RH za 2014. – 2020. od prije nekoliko dana dostupna je na mrežnoj stranici Ministarstva poljoprivrede. Do sada je bila objavljena samo engleska kako bismo ubrzali proces usvajanja, iako nam je, kao zemlji članici, bilo omogućeno poslati ga i na hrvatskom jeziku. Nakon što je Vlada RH odobrila Program objavili smo ga javno na našim stranicama. Nema tu nikakvih tajni i ništa se nije pokušalo skriviti. Jednostavno smo željeli ispoštovati i ubrzati proceduru usvajanja ovog iznimno važnog i strateškog dokumenta.

Već je prvi natječaj za Mjeru 4 potvrdio veliku glad poljoprivrednih gospodarstava za investicijama, stiglo je 1280 zahtjeva za potporu u iznosu 2,67 milijardi kuna dok je ukupna vrijednost svih projekata 3,89 milijardi. Kakva je struktura zahtjeva, stoje li iza projekata mahom velike tvrtke ili su brojniji OPG-i, za što se traže potpore?

U operacijama 4.1.1 i 4.1.2 najveći broj prijava, gotovo 80 posto je od obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, ostatak otpada na trgovačka društva, obrte, zadruge. U operaciji 4.1.1. – namijenjenoj ulaganjima u poljoprivredna gospodarstva, najveći broj prijava, njih 880 odnosi se na ulaganja u poljoprivrednu mehanizaciju i opremu, 103 u izgradnju objekata, a 124 prijave su za podizanje novih nasada. Očekivano najveći broj prijava za poljoprivrednu mehanizaciju i opremu na tragu je naših predviđanja, no upravo zbog toliko broja zahtjeva ozbiljno razmišljamo da na nekom od sljedećih natječaja isključimo mogućnost nabavke isključivo poljoprivredne mehanizacije. U operaciji 4.2.1. prevladavaju ulaganja trgovačkih društava uz poneki obrt i poljoprivrednu zadrugu.

Tihomir Jakovina, ministar poljoprivrede

Od zaključenja natječaja za Mjeru 4 prošla su dva i pol mjeseca, kada će biti poznato tko je i koliko je sredstava dobio? Hoće li uskoro krenuti isplate avansa.

Prvo ću odgovoriti na drugi dio upita. Za prijave na prvom natječaju za mjeru 4, kako je to i bezbroj puta naglašeno, nema mogućnosti isplate predujma. To se mijenja s natječajem u rujnu, kada će isplata predujma biti predviđena.

Od 1.280 zaprimljenih zahtjeva za potporu za Mjeru 4 u obradi je trenutno preko 1.000 zahtjeva. Obrada prijava sastoji se od nekoliko faza, a svaku prijavu mora pregledati 6 do 8 djelatnika Agencije za plaćanja. Prva faza obrade zahtjeva radi se u 5 regionalnih ureda Agencije gdje se provjerava pravodobnost i potpunost zahtjeva, udovoljavanje propisanim uvjetima i kriterijima, a određuje se i iznos prihvatljivih troškova. Zadnja faza obrade u Regionalnim uredima uključuje i bodovanje prijava sukladno kriterijima odabira. Po ispunjenju spomenutih kriterija sljedeće faze obrade od-

vijaju se u središnjem uredu Agencije gdje zahtjevi za potporom prolaze proces tehničkih i ekonomskih analiza. S izdavanjem prvih odluka o odbijanju prijava već smo započeli, a nakon proteka roka za žalbu započet će izdavanje odluka o dodjeli sredstava za prijave koje zadovolje kriterije.

Vodstvo HPK traži da svi projekti koji su zadovoljili uvjete prihvatljivosti budu odobreni. Tvrdi, novca ima, pa svi koji su poslali zahtjev ne bi trebali čekati novi natječaj koji iziskuje dodatne troškove i za proizvođače i za administraciju. Je li to izvedivo? Vrlo jasno i odgovorno ću odgovoriti. Projekti koji zadovolje uvjete prihvatljivosti ne mogu biti financirani samo zato što ima dovoljno novaca. Uvjet prihvatljivosti je minimum koji svaki projekt u svakom natječaju mora zadovoljiti da bi uopće bio u poziciji daljnje obrade. U ovom programskom razdoblju EK je stavila veliki zahtjev oko selekcije i Hrvatska je obvezna poštovati načela odabira projekta. Projekti mo-

▶▶
EUROPSKA KOMISIJA MOŽE KAZNITI ZEMLJU ČLANICU ZAMRZAVANJEM ILI ČAK ODUZIMANJEM FINANCISJSKIH SREDSTAVA UKOLIKO SE ODREĐENI POKAZATELJI ZA PROCJENU UČINKA, ODNOSNO ZADANE VRIJEDNOSTI TIH POKAZATELJA NE OSTVARE

raju zadovoljiti uvjete prihvatljivosti i imati minimum predviđenih bodova sukladno kriterijima odabira projekata da bi mogli biti financirani. Svi bismo trebali biti zadovoljni s velikim interesom u objavljenim natječajima jer će u konačnici najbolji projekti dobiti potporu što je u skladu i sa financijskim upravljanjem EU fondova.

S obzirom da se program veže uz razdoblje 2014.-2020., a natječaji su krenuli tek u 2015. koji se novac zapravo troši, omotnica s 332 milijuna eura iz 2014. ili ona koja se odnosi na 2015. godinu?

Omotnica iz 2014. godine uredbom Komisije raspodijeljena je na 2015. i 2016. godinu. Natječaji nisu vezani uz programske alokacije za pojedine godine, nego se godišnje alokacije odnose na isplate sredstava. U konačnici to znači da će se alokacija iz 2015. godine (uvećana za 50% sredstava iz 2014. godine), zbog pravila N+3 moći koristiti za isplatu do kraja 2018. godine.

Od 90-95 tisuća korisnika potpora njih čak 95 posto ulazi u kategoriju malih OPG-a. Za takve je godišnje rezervirano tek 15 milijuna eura uz maksimalnu pojedinačnu isplatu do 15 tisuća eura pa potporu može dobiti oko 1000 OPG-a. Nije li to 'puzev korak', može li takav model očuvati naseljenost već danas pustih ruralnih područja?

Moram vas dijelom ispraviti. Za takve je u ovom natječaju određeno 15 milijuna eura, odnosno sredstava za oko 1000 projekata. U ovoj godini je za ovu mjeru predviđen samo jedan natječaj jer želimo dati priliku korisnicima i drugih mjera. Već od sljedeće godine povećat ćemo broj natječaja, a time i broj projekata koji će se sufinancirati. Od spomenutih 90-95 tisuća korisnika potpore, najveći dio je ipak prihvatljiv za ulaganja u podmjeru 4.1 kroz koju mogu realizirati apsolutno sva ulaganja, potrebna jednom suvremenom OPG-u, kako malom tako i onom nešto većem, srednjem i velikom. U mjeri 6.3 korisnici su doista oni mali, od kojih veliki dio proizvodi samo za vlastite potrebe.

▶▶
SVI BISMO TREBALI BITI ZADOVOLJNI S VELIKIM INTERESOM JER, NAJBOLJI PROJEKTI DOBITI ČE POTPORU ŠTO JE U SKLADU I SA FINANCISJSKIM UPRAVLJANJEM EU FONDOVA

Za Mjeru 7 - Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima, tu se ubrajaju vrtići, vatrogasni domovi, sportski sadržaji i slična infrastruktura, do 2020. predviđeno je 266 milijuna eura, a za ekološki uzgoj tek 128 milijuna. Mnogi ocjenjuju da je upravo eko proizvodnja niša u kojoj hrvatski agrar jedino može biti konkurentan na zajedničkom EU tržištu. Zašto tako malo za ekološku proizvodnju?

Točno je da je za Mjeru 7 rezerviran značajan dio alokacije, otprilike 11 po-

sto od ukupna iznosa. Treba biti svjestan da EPFRR nije isključivo poljoprivredni fond, nego on ima cilj poboljšati kvalitetu življenja u ruralnim područjima, a ova mjera upravo tome treba doprinijeti. Nadalje, treba se podsjetiti obveza koje je RH preuzela pristupnim ugovorom vezanih uz plan provedbe vodno-komunalnih direktiva. Primjerice, radi usklađenja s Direktivom o kakovici voda namijenjenih za ljudsku potrošnju, u naseljima s 50 i više stanovnika potrebno je do 2023. godine osigurati odgovarajući vodoopskrbni sustav. Program ruralnog razvoja kroz Mjeru 7 izravno doprinosi ostvarenju tog cilja u naseljima do 2000 stanovnika.

S druge strane, teško se složiti s ocjenom da je eko proizvodnja jedino što hrvatska poljoprivreda može ponuditi zajedničkom EU tržištu i da je to jedina grana proizvodnje u kojoj hrvatski agrar može biti konkurentan. Hrvatska poljoprivreda ima još mnogo toga za ponuditi, no potrebne su određene strukturne reforme i nova ulaganja radi povećanja konkurentnosti što je i jedan od ciljeva ruralnog programa. Potreba za sufinanciranjem ima mnogo, za što je najbolji pokazatelj odaziv na prvi natječaj, a sredstva su ograničena. U tim uvjetima, iznos od 128 milijuna eura za plaćanja po jedinici ekološke proizvodnje teško se može smatrati malim. To nisu jedina sredstva za ekološku poljoprivredu, podsjećam u mnogim mjerama uključujući podmjeru 4.1., upravo ulaganja u ekološku proizvodnju dobivaju dodatne bodove kod rangiranja te i na taj način potičemo konkurentnost ekoloških proizvođača.

Ukoliko novci po nekoj mjeri ne budu potrošeni je li moguće preusmjeravati ih za neke druge namjene gdje interes nadmašuje predviđena sredstva? Novce je dijelom moguće preusmjeravati na druge mjere što ponajviše ovisi o prioritetima EU za ruralni razvoj, odnosno tzv. žarišna područja. No, za to je potrebna izmjena Programa, što RH kao i ostale zemlje članice ima pravo učiniti maksimalno tri puta u programskom razdoblju za tzv. značajne promjene u što se ubrajaju i izmjena financijskog plana. Izmjena financijskog plana izravno utječe na ciljeve programa i pokazatelje rezultata, o čemu posebno treba voditi brigu.

Naime, EK može kazniti zemlju članicu zamrzavanjem ili čak oduzimanjem financijskih sredstava ukoliko se određeni pokazatelji za procjenu učinka, odnosno zadane vrijednosti tih pokazatelja ne ostvare.

Što ilustriraju dosadašnji natječaji, otvara li se možda prostor za neke dorade, nadopune, možda i nove mjere? I za izmjene Programa ruralnog razvoja postoje pravila koja su obvezna za sve države članice. Program je moguće mijenjati tijekom programskog razdoblja tri puta. Što se tiče novih mjera, moguće ih je dodati ukoliko je njihova provedba predviđena u inicijalnoj verziji Programa.

Hrvatska je predvidjela još tri mjere u kasnijim godinama provedbe: Dobrobit životinja, NATURA 2000, Uzajamni fondovi u slučaju nepovoljnih klimatskih prilika, bolesti životinja i biljaka, najezde nametnika te u slučaju okolišnih incidenata.

Ruralni program maksimalno iskoristiti

Koristan izvor Potpore su dobrodošle svakom OPG-u, bez njih nema modernizacije

Stjepan Novoselec

Zlato Uglješić

Premda su mnogi svojedobno bili nezadovoljni kriterijima iz pretristupnog EU fonda IPARD Stjepan Novoselec iz Maruševca (Varaždinska županija), vlasnik obrta "Poljoprivreda i usluge Novoselec", ističe kako za IPARD može izreći samo pohvale dok je, kaže, vrlo skeptičan kako će se rasplesti situacija Europskog fonda za ruralni razvoj gdje je također aplicirao za novu rundu potpora već u prvom natječaju.

Bavi se ratarstvom, na 48 hektara uzgaja pšenicu, kukuruz i zob koje uglavnom isporučuje varaždinskoj Koki i iznimno je zadovoljan postignutim partnerstvom. Sredstvima dobivenim iz IPARD-a, za Mjeru 101 "Ulaganja u poljoprivredna gospodarstva", dobio je 354.729 kuna što je uz vlastitih još 266 tisuća kuna investirao u nabavu nove poljoprivredne opreme, te dogradnju nadstrešnice i silosa na potrebe skladištenja žitarica. Od opreme je kupio novi traktor, plug, rotobranu i pužni usipni transporter, kako bi

smanjio troškove proizvodnje zbog kvalitetnije i brže obrade tla. Novi projekt, prijavljen za Mjeru 4 iz ruralnog programa, znatno je veći i težak je 1,6 milijuna kuna. Namjerava nabaviti kombajn, sijačicu i prikolicu te izgraditi objekt za držanje poljoprivredne mehanizacije.

"U IPARD-u su uvjeti bili strogi no, nije se svakom mogao javiti, dok je ruralni program otvoren svima. Pa su zahtjeve dali mnogi, čak i oni koji nemaju potreban vlastiti udjel u novcu što će zakomplicirati proces. Takvi dobivena sredstva neće moći povući, stoga će bez potpore ostati mnoga poljoprivredna gospodarstva, a neiskorištena sredstva bit će vraćena u EU," upozorava Novoselec.

Smatra kako bi svatko s podnošenjem zahtjeva morao odmah priložiti i dokaz da je sposoban sufinancirati ulaganje za koje traži potporu. S takvim bi se uvjetom, misli, u startu smanjio broj zahtjeva, te bi u utakmici za dobiti potpore ostali doista pravi proizvođači. Nezadovoljan je i činjenicom što su neki sektori, poput voćarstva i povrtlarstva, dobili povoljnije pozicije. "I ratarstvom se netko mora baviti, a bez ulaganja u razvoj nema konkurentnosti," opominje.

Još ne zna hoće li mu biti priznat bonus kao mladom poljoprivredniku što daje pravo na izdašnij iznos potpore. Naime, zahtjev je Agenciji dostavio početkom veljače, a 40-ti rođendan proslavio je u prvom tjednu travnja. Dokumentaciju je, iznosi, pripremio tijekom prošle godine kako ne bi upao u vremenski tjesnac.

Bez logistike institucija, od općine do posebice županjske Agencije VIDRA, ne bi dobio potpore iz IPARD-a za razvoj svoga obiteljskog gospodarstva, iskren je Zlato Uglješić iz Čadavice (Virovitičko-podravska županija) koji se nada da će daljnju modernizaciju uskoro nastaviti novcem koji će dobiti iz fonda za ruralni razvoj budući da se javio već na prvi natječaj za Mjeru 4.

Obiteljsko gospodarstvo, u kojem su uz njega još supruga i dva sina, aktivno je kroz jedan obrt i jedan OPG, a ukupno obrađuju oko 150 hektara. Od toga samo 35 hektara imaju u svom vlasništvu sve ostalo je u zakupu, što je dosta nesigurna pozicija za kreiranje dugoročnih planova.

Najveći problem u poljoprivredi su, ističe, usitnjeni posjedi pa se na projektu okrupnjavanja moraju udružiti svi sudionici, od vlasnika zemljišta preko lokalne do državne vlasti. Proteklih godina je, kaže, uložio golemi napor da i sam ostvari pomake na okrup-

njanju, te je dijelom i uspio. Danas, iznosi, 150 hektara obrađuje na 170 čestica dok je prije nekoliko godina primjerice, 60 hektara obrađivao na čak 270 čestica. "Gubitak vremena i golema potrošnja goriva za rad u takvim uvjetima velika su kočnica, u tim okolnostima nemoguće je biti konkurentan," ističe Uglješić.

Radi složene situacije u nacionalnom agraru njegovo gospodarstvo "svaštari" u proizvodnji. Među ostalim uzgaja ljekovito bilje, bave se ratarstvom i žitaricama, proizvodnjom mlijeka i tovom pa tako trenutno na farmi drže 22 krave i godišnje u prosjeku uzgode 50 bikova, uz sve to imaju i maloprodaju. "Kada zaškripi u nekom segmentu lakše se diše jer iz onih ostalih je moguće pokrivati troškove," pojašnjava.

Kroz IPARD je investirao 508 tisuća kuna za što je dobio 254.000 kuna potpore. U zahtjevu, kojim je nova ulaganja traže sredstva iz ruralnog fonda, gospodarstvo Uglješić namjerava nabaviti mlin, malčeri, prikolicu za stajnjak i paletne vile za utovarivač, očekivana potpora iznosi više od 163 tisuća kuna.

"Mnogi su u nekom strahu, skeptični su i zaziru od traženja potpora, a ja mislim da bez te pomoći nema razvoja. Kako i kada mislimo sustići europsku konkurenciju? Nećemo to uspjjeti ne iskoristimo li ponudena sredstva," zaključuje Uglješić koji će u postupak uključiti i sinove s obzirom da ulaze u kategoriju mladih poljoprivrednika.

Do kraja 2015. objava još osam natječaja za povlačenje sredstava iz EAFRD-a

MJERA/PODMJERA	TIP OPERACIJE	Planirani datum objave natječaja
PODMJERA 6.3.	- Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava	12.05. - 12.07.
PODMJERA 19.1.	- Pripremna pomoć LEADER	26.05. - 24.07.
PODMJERA 2.3.	- Potpora za osposobljavanje savjetnika	LIPANJ 2015.
PODMJERA 17.1.	- Premija osiguranja za usjeve, životinje i nasade	LIPANJ 2015.
PODMJERA 6.1.	- Potpora za mlade poljoprivrednike	RUJAN 2015.
PODMJERA 4.1.	- Potpora za ulaganja u poljoprivredna gospodarstva	RUJAN 2015.
PODMJERA 4.2.	- Potpora za ulaganja u preradu, marketing i/ili razvoj PG-a	RUJAN 2015.
TIP OPERACIJE 1.1.3.	- Strukovno osposobljavanje za mlade poljoprivrednike	RUJAN 2015.
TIP OPERACIJE 2.1.4.	- Savjetovanje mladih poljoprivrednika	RUJAN 2015.
PODMJERA 7.2.	- Ulaganja u izradu, poboljšanje ili proširenje svih vrsta male infrastrukture, uključujući ulaganja u obnovljive izvore energije i uštedu energije	2015.
PODMJERA 7.4.	- Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu	LISTOPAD 2015.
TIP OPERACIJE 4.3.3.	- Ulaganja u šumarsku infrastrukturu	STUDENI 2015.

PITANJA I ODGOVORI

Marin Kukoč,
voditelj službe
u Upravi za
EU fondove,
ruralni razvoj i
međunarodnu
suradnju

GRGUR ŽUČKO/PIXSELL

Je li prihvatljiv trošak kupnje zemljišta između dva neovisna OPG-a, pri čemu je vlasnik jednog OPG-a otac, a drugog sin. Nositelji žive na različitim adresama, dakle različita su i sjedišta OPG-a?

Ovakvo je ulaganje prihvatljivo, odnosno moguće je imati promet poljoprivrednim zemljištem između oca i sina, te za takvu kupovinu (navedenu u Poslovnom planu) ostvariti i pravo na sredstva. Pri tom treba naglasiti kako prilikom isplate druge rate odobrene potpore korisnik mora priložiti dokaz za provedene aktivnosti, odnosno za kupnju zemljišta, a u ovom konkretnom slučaju to je izvadak iz zemljišnih knjiga koji služi kao dokaz prava vlasništva korisnika.

Zanima nas može li poduzetnik koji bi na natječaj prijavio samo jednu aktivnost putem koje bi nabavio traktor, na nju dobiti pet bodova kao aktivnost koja će imati pozitivan utjecaj na okoliš, s obzirom da bi novonabavljeni traktor u jednom proходу obradio veću poljoprivrednu površinu, što bi utjecalo i na smanjenje potrošnje goriva?

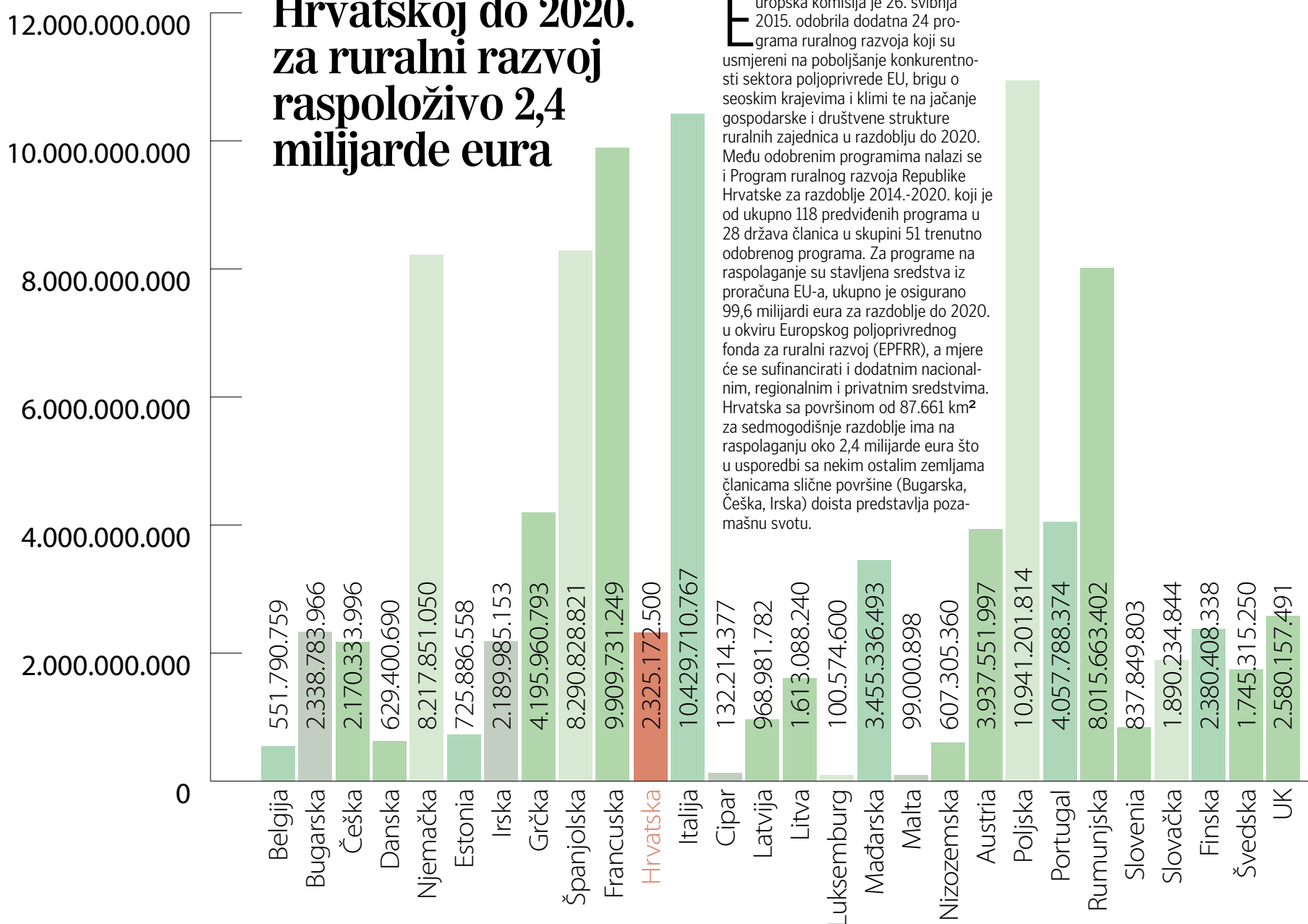
Najmanje 10 posto, a najviše 30 posto iznosa aktivnosti navedenih u poslovnom planu moraju se odnositi na ulaganja u obnovljive izvore energije i/ili uštedu energije. U slučaju koji spominjete korisnik ne može ostvariti pet bodova za kriterij odabira broj tri unutar podmjere 6.3., budući da se cjelokupno ulaganje odnosi na kupnju traktora.

Zanima me najavljena podmjera 7.4.1. pa molimo za pojašnjenje sljedeće situacije kako bi se pravodobno mogli početi pripremati za natječaj.

Naime, prijavitelj planira ulaganje u izgradnju dječjeg igrališta pri već postojećem dječjem vrtiću, igralište s toboganima, ljuljačkama i sl. sadržajem. Spada li ovaj tip aktivnosti među prihvatljiva ulaganja i ukoliko da, bi li takvo ulaganje, prema članku 22. Pravilnika o provedbi mjere, spadalo pod točku pet (dječja igrališta) ili pod točku 11 (građevine za ostvarivanje njege, odgoja, obrazovanja i zaštite djece do polaska u osnovnu školu)? Također, tretira li se spomenuto ulaganje kao građenje i opremanje ili isključivo opremanje?

Projektant u glavnom projektu treba definirati radi li se o rekonstrukciji vrtića ili izgradnji igrališta za potrebe vrtića. Naime, u građevinskom smislu može se raditi o izgradnji nove građevine (igrališta) unutar iste čestice na kojoj se nalazi vrtić, a isto tako i o rekonstrukciji vrtića. Ukoliko se, u građevinskom smislu radi o uređenju/adaptaciji, ono nije ni u kom smislu prihvatljivo budući da se ne radi o rekonstrukciji u smislu Zakona u gradnji.

**Hrvatskoj do 2020.
za ruralni razvoj
raspoloživo 2,4
milijarde eura**

Europska komisija je 26. svibnja 2015. odobrila dodatna 24 programa ruralnog razvoja koji su usmjereni na poboljšanje konkurentnosti sektora poljoprivrede EU, brigu o seoskim krajevima i klimi te na jačanje gospodarske i društvene strukture ruralnih zajednica u razdoblju do 2020. Među odobrenim programima nalazi se i Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. koji je od ukupno 118 predviđenih programa u 28 država članica u skupini 51 trenutno odobrenog programa. Za programe na raspolaganje su stavljena sredstva iz proračuna EU-a, ukupno je osigurano 99,6 milijardi eura za razdoblje do 2020. u okviru Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR), a mjere će se sufinancirati i dodatnim nacionalnim, regionalnim i privatnim sredstvima. Hrvatska sa površinom od 87.661 km² za sedmogodišnje razdoblje ima na raspolaganju oko 2,4 milijarde eura što u usporedbi sa nekim ostalim zemljama članicama slične površine (Bugarska, Češka, Irska) doista predstavlja pozamašnu svotu.